

พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ

รศ.วิชา ส ๑๖๑๐๑ ประถมศึกษาปีที่ ๖
เอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ป.๖

นายคมลิขิต นามไว
ผู้จัดทำ

โรงเรียนบ้านม่วง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ข้าพเจ้าจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รหัสวิชา ส.16101

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย ขาดตกบกพร่องประการใด
ในนามผู้จัดทำขอภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คมลิขิต นามไว
ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง หน้า

พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ	4
พิธีกรรม	4
ศาสนพิธีในพระพุทธศาสนา	4
1. กุศลพิธี	4
การเวียนเทียน	4
การรักษาศีล	5
การฟังธรรม	6
2. บุญพิธี	6
การทำบุญตักบาตร	7
การทำบุญถวายสังฆทาน	8
การทอดกฐิน	9
การทอดผ้าป่า	10
3. ราชพิธี	11
พิธีบรมราชาภิเษก	11
พิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์	12
พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ	13
4. บริหารพิธี	15
พิธีบรรพชา	15
พิธีอุปสมบท	16
พิธีการปลงศพ	17
พิธีการถวายผ้าไตร	18
บรรณานุกรม	19

พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ

พิธีกรรม หรือ ศาสนพิธี หมายถึง การบูชา แบบอย่างหรือแบบแผนต่าง ๆ ที่ปฏิบัติในทางศาสนา
ศาสนพิธีในพระพุทธศาสนา คือระเบียบแบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ศาสนพิธีแบ่งเป็น 4 หมวดใหญ่ๆ คือ กุศลพิธี, บุญพิธี, ราชพิธี, และ บริหารพิธี

1. **กุศลพิธี** คือ พิธีที่เกี่ยวกับการอบรมความดีงามทางพระพุทธศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ: พิธีที่แสดงตนว่าเป็นพุทธศาสนิกชน โดยการปฏิญาณตนต่อหน้าพระรัตนตรัย

การเวียนเทียน คือ การเวียนเทียนรอบปูชนียสถานสำคัญ เช่น อุโบสถ หรือเจดีย์ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา, วันวิสาขบูชา, วันอาสาฬหบูชา, วันอัฐมีบูชา

ลำดับพิธีเวียนเทียน

1. เตรียมตัว อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด แต่งกายสุภาพ และเตรียมดอกไม้ ธูป เทียน
2. สักการะ เข้าไปสักการะพระประธานในพระอุโบสถก่อน
3. เริ่มเวียนเทียน เดินเวียนรอบปูชนียสถาน (เช่น อุโบสถ) เวียนขวา (ประทักษิณ) 3 รอบ
4. สวดมนต์ ในแต่ละรอบที่เวียนเทียนให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย โดยสวดบทสวดมนต์ดังนี้
รอบที่ 1 ระลึกถึงพระพุทธคุณ สวดบทอิติปิโส ภาควา
รอบที่ 2 ระลึกถึงพระธรรมคุณ สวดบทสวากขาโต ภาควะตา ัมโม
รอบที่ 3 ระลึกถึงพระสงฆ์คุณ สวดบทสุปฏิปันโน ภาควะโต สวากะสังโฆ
5. สำรวม ขณะเวียนเทียนให้สำรวมกาย วาจาใจ และไม่ส่งเสียงดัง
6. ปักบูชา เมื่อเวียนเทียนครบ 3 รอบ ให้นำดอกไม้ ธูป เทียน ไปปักบูชาตามจุดที่กำหนด
7. อนุโมทนา หลังจากปักบูชาแล้ว อาจร่วมทำวัตรเย็นและฟังธรรมเทศนา หรือร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น

การรักษาศีล คือ การตั้งใจงดเว้นจากความชั่ว และประพฤตินอกรอบของศีล 5 หรือศีล 8

ลำดับพิธีการรักษาศีล 5 ศีล 8 (อุโบสถศีล) โดยทั่วไปมีดังนี้:

1. อาราธนาศีล กล่าวคำอาราธนาศีล 5 ศีล 8 หรือ อุโบสถศีล เพื่อขอรับศีลจากพระสงฆ์หรือผู้ทรงศีล
2. รับศีล ผู้รับศีลกล่าวตามคำที่พระสงฆ์หรือผู้ทรงศีลนำว่า
3. รักษาศีล ปฏิบัติตามข้อห้ามของศีล 5 ศีล 8 อย่างเคร่งครัดตลอดระยะเวลาที่รักษาศีล
4. แผ่เมตตา แผ่เมตตาให้กับตนเองและสรรพสัตว์ทั้งหลาย
5. กรวดน้ำ กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้มีพระคุณและสรรพสัตว์

โดยปกติแล้ว ศีล 8 มักจัดขึ้นในวันพระ (วันขึ้นและแรม 8 ค่ำ และ 15 ค่ำ)

คำอธิบายเพิ่มเติม ศีล 8 (อุโบสถศีล) ศีลที่ผู้ปฏิบัติธรรมทั่วไปนิยมรักษาในวันพระ เพื่อเพิ่มพูนบุญกุศลและฝึกฝนจิตใจ

การรักษาศีล 8 เป็นการงดเว้นจากการกระทำที่เป็นบาป 8 ประการ ได้แก่ การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤตินอกใจในกาม การพูดเท็จ การดื่มสุราเมรัย การทานอาหารผิดเวลา การแต่งกายด้วยเครื่องประดับและการฟ้อนรำขับร้อง และการนอนบนที่นอนที่สูงและนุ่ม

ประโยชน์ของการรักษาศีล 8:

ช่วยให้จิตใจสงบ สมาธิมั่นคง และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น

การฟังธรรม คือการฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน

ลำดับพิธีการฟังธรรม โดยทั่วไป มีดังนี้: การเตรียมสถานที่และเครื่องสักการะ, การอาราธนาศีล, การรับศีล, การอาราธนาธรรม, การแสดงพระธรรมเทศนา, การอนุโมทนา, การกรวดน้ำ, และการถวายเครื่องไทยธรรม.

1. การเตรียมสถานที่และเครื่องสักการะ จัดเตรียมสถานที่สำหรับพิธีให้สงบเรียบร้อย จัดวางโต๊ะหมู่บูชา พร้อมเครื่องสักการะต่างๆ เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน
2. การอาราธนาศีล ศาสนพิธีกรอาราธนาศีล โดยกล่าวคำอาราธนาศีล เพื่อให้ผู้ร่วมพิธีได้สมาทานศีล.
3. การรับศีล ผู้ร่วมพิธีรับศีลจากพระสงฆ์ โดยกล่าวตามคำอาราธนาศีล
4. การอาราธนาธรรม ศาสนพิธีกรอาราธนาพระธรรมเทศนา เพื่อให้พระสงฆ์แสดงธรรม.
5. การแสดงพระธรรมเทศนา พระสงฆ์แสดงธรรมตามพระวินัยและพระธรรมคำสอน
6. การอนุโมทนา ผู้ร่วมพิธีร่วมกันกล่าวอนุโมทนา (ยถา วาริวหา...) เพื่อแสดงความยินดีในการแสดงธรรมของพระสงฆ์
7. การกรวดน้ำ เจ้าภาพหรือผู้ร่วมพิธีกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ หรือเพื่ออุทิศให้แก่ตนเองและครอบครัว
8. การถวายเครื่องไทยธรรม เจ้าภาพหรือผู้ร่วมพิธีถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์.

ข้อควรปฏิบัติเพิ่มเติม

- การแต่งกาย ผู้ร่วมพิธีควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย
- การแสดงความเคารพ ขณะอยู่ในพิธี ควรแสดงความเคารพต่อพระสงฆ์และสถานที่.
- การตั้งใจฟัง ขณะฟังธรรม ควรตั้งใจฟังด้วยความสงบและสำรวม
- การปฏิบัติตาม ควรปฏิบัติตามขั้นตอนของพิธีอย่างเคร่งครัด
- การรักษาความสะอาด ดูแลความสะอาดของสถานที่ และของใช้ต่างๆ ในพิธี

2. **บุญพิธี** คือพิธีที่เกี่ยวกับการทำบุญเพื่อสร้างกุศล เช่น การทำบุญตักบาตรการนำอาหารและสิ่งของไปถวายพระสงฆ์ การทำบุญถวายสังฆทานการถวายทานแด่พระสงฆ์ การทอดกฐินการถวายผ้ากฐินแด่พระสงฆ์ หลังออกพรรษา การทอดผ้าป่าการถวายผ้าและสิ่งของแก่พระสงฆ์

การทำบุญตักบาตร คือการนำอาหารและสิ่งของไปถวายพระสงฆ์

ลำดับพิธีการทำบุญตักบาตร โดยทั่วไปมีดังนี้

1. พิธีกรกล่าวทักทายและสร้างบรรยากาศ พิธีกรจะกล่าวต้อนรับผู้ร่วมพิธี และกล่าวถึงความสำคัญของการทำบุญตักบาตร เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความสงบและเป็นสิริมงคล
2. คณะสงฆ์เดินทางมาถึง เมื่อพระสงฆ์เดินทางมาถึงบริเวณพิธี ผู้ร่วมพิธีควรแสดงความเคารพด้วยการประนมมือ หรือการไหว้.
3. ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ประธานในพิธี จุดธูปเทียนบูชาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นพิธีทางศาสนา
4. พิธีกรอาราธนาศีล พิธีกรจะกล่าวอาราธนาศีล 5 หรือศีล 8 เพื่อให้ผู้ร่วมพิธีได้ตั้งใจรักษาศีล
5. ประธานสงฆ์ให้ศีล ผู้ร่วมพิธีรับศีล พระสงฆ์ให้ศีล ผู้ร่วมพิธีรับศีล เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
6. พิธีกรอาราธนาพระปริตร พิธีกรอาราธนาให้พระสงฆ์สวดพระปริตร (บทสวดเพื่อความเป็นสิริมงคล)
7. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ พระสงฆ์จะสวดพระพุทธมนต์ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ร่วมพิธี
8. ถวายภัตตาหารและเครื่องไทยธรรม ผู้ร่วมพิธีจะถวายภัตตาหาร (อาหาร) และเครื่องไทยธรรม (ของที่ระลึก) แด่พระสงฆ์
9. พระสงฆ์อนุโมทนา พระสงฆ์จะอนุโมทนา (กล่าวคำแสดงความยินดี) และให้พรแก่ผู้ร่วมพิธี
10. กรวดน้ำและรับพร ผู้ร่วมพิธีจะกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ และรับพรจากพระสงฆ์
11. เสร็จพิธี เมื่อเสร็จสิ้นพิธีสงฆ์ ผู้ร่วมพิธีสามารถกราบลาพระสงฆ์และเดินทางกลับ

ข้อควรปฏิบัติในการตักบาตร

- เตรียมอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาด ปุรงสุกแล้ว และไม่เป็นของดิบ
- แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

- แสดงความเคารพต่อพระสงฆ์
- อธิษฐานจิตให้เป็นไปในทางที่ดี
- เมื่อใส่บาตรเสร็จแล้ว ควรยกมือไหว้และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล

การทำบุญถวายสังฆทาน คือการถวายทานแด่พระสงฆ์

ลำดับพิธีถวายสังฆทาน โดยทั่วไปมีดังนี้

1. เตรียมของถวาย เตรียมสิ่งของที่ต้องการถวายให้เรียบร้อย เช่น อาหาร, เครื่องนุ่งห่ม, ยารักษาโรค, หรือสิ่งของอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์
2. จัดสถานที่ จัดเตรียมสถานที่สำหรับพิธีถวายสังฆทาน โดยอาจจัดโต๊ะหมู่บูชาสำหรับวางเครื่องสักการะ และอาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์
3. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ผู้ถวายจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (พระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์)
4. อาราธนาศีล กล่าวคำอาราธนาศีล เพื่อขอศีล 5 จากพระสงฆ์
5. รับศีล พระสงฆ์ให้ศีล และผู้ถวายรับศีล
6. กล่าวคำถวายสังฆทาน กล่าวคำถวายสังฆทาน พร้อมทั้งระบุเจตนาในการถวาย
7. ประเคนของ ผู้ถวายประเคนสิ่งของที่เตรียมไว้แด่พระสงฆ์
8. พระสงฆ์อนุโมทนา พระสงฆ์ให้พรและอนุโมทนาแก่ผู้ถวาย
9. กรวดน้ำรับพร ผู้ถวายกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ หรือผู้มีพระคุณ
10. เสร็จพิธี กราบลาพระสงฆ์ และเป็นอันเสร็จพิธีถวายสังฆทาน

ข้อควรทราบ

- การถวายสังฆทานสามารถทำได้ทุกวัน แต่ถ้ามีอาหารสดหรืออาหารแห้ง ควรถวายก่อนเพล (เวลา 11:00 น.) หรือก่อนทำวัตรเย็น (เวลา 18:00 น.)
- สิ่งของที่ถวายควรเป็นของที่สะอาดและเป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์
- การถวายสังฆทานควรทำด้วยความตั้งใจและความศรัทธา
- ผู้หญิงควรประเคนสิ่งของโดยวางบนผ้าหรือถาดที่เตรียมไว้

การทอดกฐิน คือการถวายผ้ากฐินแด่พระสงฆ์หลังออกพรรษา

ลำดับพิธีการทอดกฐิน พิธีการทอดกฐินประกอบด้วยหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมงาน การจัดขบวนแห่ การถวายผ้าพระกฐิน และการอนุโมทนา การเตรียมงานประกอบด้วย การจองวัด กำหนดวันทอด และแจ้งเจ้าอาวาส การจัดขบวนแห่อาจมีมหรสพสมโภช การถวายผ้าพระกฐินจะประกอบด้วย การกล่าวคำถวายและถวายผ้ากฐินแด่พระสงฆ์ และเมื่อพระสงฆ์กรานกฐินแล้ว ผู้ร่วมพิธีจะอนุโมทนาและกรวดน้ำ

ขั้นตอนพิธีการทอดกฐินโดยละเอียด

1. การเตรียมงาน เจ้าภาพทำหนังสือขอจองวัดที่จะขอพระราชทานผ้าพระกฐิน ติดต่อขอรับผ้าพระกฐินพร้อมบริวารจากกรมการศาสนา กำหนดวันทอดกฐินและแจ้งให้เจ้าอาวาสทราบ จัดเตรียมสถานที่และจัดหาเครื่องไทยธรรม

2. พิธีการ การตั้งองค์กฐิน นำผ้ากฐินและบริวารไปตั้งที่วัด พิธีสงฆ์ ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์ให้ศีลและสวดพระปริตร ประธานกล่าวคำถวายผ้ากฐิน ประธานสงฆ์พิจารณาผ้ากฐิน และอปโลกน์ พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานและผู้ร่วมพิธีถวายเครื่องไทยธรรม พระสงฆ์ให้พรและประธานกรวดน้ำ

3. หลังพิธี ประธานและผู้ร่วมพิธีถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ มอบสิ่งของแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์การศึกษาหรือกีฬา

ข้อควรรู้เพิ่มเติม

- การทอดกฐินเป็นการถวายทานพิเศษแก่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ 3 เดือน
- กฐินสามัคคีเป็นการรวมพลังศรัทธาของคนหมู่มากเพื่อร่วมกันทำบุญ
- การแห่กฐินเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาและความสามัคคีของพุทธศาสนิกชน

การทอดผ้าป่า คือการถวายผ้าและสิ่งของแก่พระสงฆ์

ลำดับการทอดผ้าป่า พิธีทอดผ้าป่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งของชาวพุทธ มีขั้นตอนหลักๆ ดังนี้:
จัดเตรียมองค์ผ้าป่าและสถานที่, จุฑฐูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย, อาราธนาศีลและรับศีล, กล่าวคำถวายผ้าป่า, นิมนต์พระสงฆ์พิจารณาผ้าป่า, พระสงฆ์อนุโมทนาและกรวดน้ำ, เป็นอันเสร็จพิธี ดังนี้

1. จัดเตรียมสถานที่และองค์ผ้าป่า สถานที่ควรจัดให้เหมาะสมและสวยงาม พร้อมจัดเตรียมองค์ผ้าป่า ซึ่งประกอบด้วยผ้า, กิ่งไม้สำหรับพาดผ้า และเครื่องบูชาต่างๆ

2. จุฑฐูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเริ่มต้นพิธีด้วยการบูชาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

3. อาราธนาศีลและรับศีล พิธีกรอาราธนาศีล 5 จากพระสงฆ์ และผู้ร่วมพิธีจะกล่าวคำรับศีล

4. กล่าวคำถวายผ้าป่า ผู้เป็นประธานในพิธีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จะกล่าวคำถวายผ้าป่า พร้อมทั้งคำแปล

5. นิมนต์พระสงฆ์พิจารณาผ้าป่า พระสงฆ์จะพิจารณาผ้าป่าที่ถวาย และกล่าวอนุโมทนา

6. พระสงฆ์อนุโมทนาและกรวดน้ำ พระสงฆ์จะอนุโมทนาแก่ผู้ถวายผ้าป่า และผู้ร่วมพิธีจะกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล

7. เสร็จพิธี ถือเป็นอันเสร็จสิ้นพิธีการทอดผ้าป่า

ข้อควรทราบเพิ่มเติม

-การทอดผ้าป่าสามารถทำได้ตลอดทั้งปี ไม่จำกัดช่วงเวลาเหมือนการทอดกฐิน

-ผู้ที่ต้องการทอดผ้าป่า ควรแจ้งความประสงค์แก่เจ้าอาวาสก่อน เพื่อทำการจองผ้าป่า

-สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทอดผ้าป่า คือ การตั้งใจและอุทิศส่วนกุศลให้แก่พระภิกษุสงฆ์

3. **ราชพิธี** คือพิธีที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์หรือราชวงศ์

พิธีบรมราชาภิเษก พิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์ พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์

พิธีบรมราชาภิเษก

ลำดับขั้นตอนพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก การเตรียมพระราชพิธี, พระราชพิธีเบื้องต้น, พระราชพิธีบรมราชาภิเษก, และพระราชพิธีเบื้องปลาย แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดปลีกย่อยที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย

1. การเตรียมพระราชพิธี ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเตรียมสถานที่, เครื่องประกอบพิธี, และสิ่งของต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรมราชาภิเษก

2. พระราชพิธีเบื้องต้น เป็นพิธีการที่จัดขึ้นก่อนวันบรมราชาภิเษกจริง โดยมีพิธีสำคัญ เช่น การตักน้ำศักดิ์สิทธิ์, การจารึกพระสุพรรณบัฏ, การแกะพระราชลัญจกร, การตั้งพิธีเสกน้ำ, และการเจริญพระพุทธมนต์

3. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นขั้นตอนหลักของการพระราชพิธี โดยประกอบด้วย พิธีสรองพระมูรธาภิเษก, พิธีถวายน้ำอภิเษก, พิธีถวายสิริราชสมบัติและเครื่องสิริราชกกุธภัณฑ์

4. พระราชพิธีเบื้องปลาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของพระราชพิธี โดยมีการเสด็จออกมหาสมาคม, การสถาปนาสมเด็จพระบรมราชาธิราช, การประกาศพระองค์เป็นศาสนูปถัมภก, การถวายบังคมพระบรมศพ, การเสด็จเฉลิมพระราชมณเฑียร, และการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร

รายละเอียดเพิ่มเติม

พิธีสรองพระมูรธาภิเษก เป็นพิธีที่สำคัญที่สุดในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โดยมีการสรองพระมูรธาด้วยน้ำศักดิ์สิทธิ์

พิธีถวายน้ำอภิเษก เป็นพิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงรับน้ำอภิเษกจากสมเด็จพระสังฆราชและพราหมณ์

พิธีถวายสิริราชสมบัติและเครื่องสิริราชกกุธภัณฑ์ เป็นพิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงรับเครื่องราชกกุธภัณฑ์อันเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นพระมหากษัตริย์

การเสด็จออกมหาสมาคม เป็นพิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงปรากฏพระองค์ต่อหน้าพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ และประชาชน

การเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร เป็นการเสด็จพระราชดำเนินของพระมหากษัตริย์ไปตาม เส้นทางต่างๆ ในพระนคร เพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมพระบารมี

หมายเหตุ ขั้นตอนและรายละเอียดของพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมในแต่ละรัชกาล

พิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์ พิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์ไทย หรือ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นพิธีที่สำคัญที่สืบทอดมาแต่โบราณ ประกอบด้วยหลายขั้นตอนสำคัญ เช่น การทรงพระมุรธาภิเษก การถวาย น้ำอภิเษก การถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์ และการสถาปนาพระราชินีและพระราชวงศ์

ลำดับขั้นตอนพิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์ (โดยรวม)

1. การเตรียมการ การจัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธี การจัดเตรียมเครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องประกอบพิธีต่างๆ การอัญเชิญพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
2. พิธีสงฆ์ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถวายพระราชกุศล ถวายภัตตาหารและเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์
3. พิธีพราหมณ์ การทรงพระมุรธาภิเษก (รดน้ำมุรธาภิเษก) การถวายน้ำอภิเษก การถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์
4. การสถาปนา การสถาปนาพระราชินีและพระราชวงศ์ การประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก การเสด็จออกมหาสมาคม
5. การเฉลิมฉลอง การเสด็จเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคและทางชลมารค การแสดงมหรสพสมโภช การถวายพระพรชัยมงคล

รายละเอียดเพิ่มเติม

-พิธีบรมราชาภิเษกเป็นการผสมผสานทั้งคติความเชื่อและพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ

-การสถาปนาพระมหากษัตริย์เป็นไปตามโบราณราชประเพณี และเป็นไปตามกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์

-การเสด็จออกมหาสมาคม คือการที่พระมหากษัตริย์เสด็จออกให้ข้าราชการและประชาชนเฝ้าฯ ถวายความจงรักภักดี

-การเสด็จเลียบพระนครเป็นการแสดงพระบรมเดชานุภาพและเพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมพระบารมี

-พิธีบรมราชาภิเษกเป็นส่วนหนึ่งของพระราชพิธีที่สำคัญของประเทศไทย

หมายเหตุ พิธีการอาจมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมรายละเอียดตามความเหมาะสมในแต่ละรัชกาล

พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ คือพระราชพิธีที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความอาลัยและถวายพระเกียรติครั้งสุดท้ายแด่พระมหากษัตริย์ที่เสด็จสวรรคต โดยมีการเชิญพระบรมศพไปประดิษฐาน ณ พระเมรุมาศ และประกอบพิธีถวายพระเพลิง

รายละเอียดเพิ่มเติม

พระเมรุมาศ เป็นสิ่งก่อสร้างชั่วคราวที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ เป็นสัญลักษณ์ของความยิ่งใหญ่และศักดิ์สิทธิ์

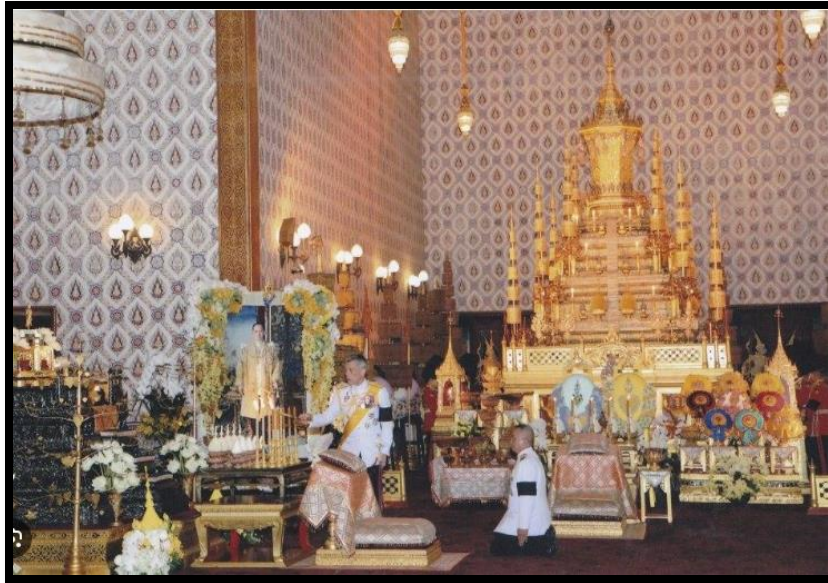
พระราชพิธี เป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการและเคร่งครัดตามโบราณราชประเพณี

การถวายพระเพลิง เป็นการนำพระบรมศพเข้าสู่กระบวนการเผา เพื่อถวายพระเกียรติและส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย

ความสำคัญ พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพเป็นพระราชพิธีที่สำคัญที่สุดในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ เป็นการแสดงความอาลัยและความจงรักภักดีของประชาชนและประเทศชาติ

พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์

พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ คือพระราชพิธีที่จัดขึ้นเพื่อถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งถือเป็นงานพระราชพิธีที่สำคัญและมีขั้นตอนตามแบบแผนราชประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ

ลำดับพิธีโดยรวม

1. พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลออกพระเมรุมาศ เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศล ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ก่อนอัญเชิญพระบรมศพไปยังพระเมรุมาศ
2. พระราชพิธีอัญเชิญพระบรมโกศไปพระเมรุมาศ อัญเชิญพระบรมโกศจากพระบรมมหาราชวังไปยังพระเมรุมาศ โดยมีการจัดริ้วขบวนพระบรมราชอิสริยยศอย่างสมพระเกียรติ
3. พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ เป็นการถวายพระเพลิงพระบรมศพ ณ พระเมรุมาศ โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธาน
4. พระราชพิธีเก็บพระบรมอัฐิและอัญเชิญพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคารไปพระบรมมหาราชวัง หลังจากเสร็จสิ้นพิธีถวายพระเพลิง จะมีการเก็บพระบรมอัฐิ และอัญเชิญพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคารกลับพระบรมมหาราชวัง
5. พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิ เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
6. พระราชพิธีอัญเชิญพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐาน ณ พระวิมาน พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท อัญเชิญพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐาน ณ พระวิมานในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
7. พระราชพิธีบรรจุพระบรมราชสรีรางคาร อัญเชิญพระบรมราชสรีรางคารไปบรรจุ ณ สถานที่ที่ได้กำหนดไว้

หมายเหตุ

พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นพระราชพิธีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ มีการจัดเตรียมการและรายละเอียดต่างๆ อย่างประณีตบรรจง

ในแต่ละขั้นตอนของพิธี จะมีการบำเพ็ญพระราชกุศล และการแสดงความเคารพอย่างสูงสุด.

การบรรจุพระบรมราชสรีรางคาร เป็นการแสดงความเคารพและรำลึกถึงพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ที่ล่วงลับไปแล้ว

4. บริหารพิธี คือเครื่องใช้สอยที่จำเป็นสำหรับพระภิกษุในพระพุทธศาสนา มี 8 อย่าง เรียกว่า อัฐบริขาร หรือ สมณบริขาร ซึ่งประกอบไปด้วย สบง (ผ้านุ่ง), จีวร (ผ้าห่ม), สังฆาฏิ (ผ้าทาบ), บาตร, มีดโกน, เข็มพร้อมด้าย, ประคตเอน, และธมกรก (เครื่องกรองน้ำ)

พิธีบรรพชา การบวชเป็นสามเณร

พิธีอุปสมบท การบวชเป็นพระภิกษุ

พิธีการปลงผม พิธีโกนผมก่อนการบรรพชาหรืออุปสมบท

พิธีการถวายผ้าไตร การถวายผ้าไตรแก่พระภิกษุ

พิธีบรรพชา คือพิธีการอุปสมบทเป็นสามเณร ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบวชในพระพุทธศาสนา โดยผู้ที่บวชเป็นพระภิกษุจะต้องผ่านพิธีบรรพชาก่อน คำว่า "บรรพชา" หมายถึง การออกจากความเป็นอยู่แบบฆราวาส การสละทรัพย์สิน ความผูกพันทางโลก และการละกิเลสต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์

ขั้นตอนโดยละเอียด

1. การปลงผมนาค เป็นการโกนผมของนาค ซึ่งอาจทำที่บ้านหรือที่วัด โดยญาติผู้ใหญ่และพระสงฆ์จะร่วมกันปลงผม
2. การแต่งตัวนาค นาคจะแต่งกายด้วยชุดขาวสะอาด เพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์
3. การแห่नาค นาคจะแห่รอบพระอุโบสถ พร้อมกับโปรยทาน เพื่อความเป็นสิริมงคล
4. การวันทาเสมา เป็นการกราบไหว้เสมา หรือใบเสมาที่อยู่รอบพระอุโบสถ
5. การเข้าสู่พระอุโบสถ นาคจะเข้าไปในพระอุโบสถ เพื่อทำพิธีบรรพชา
6. การขอขมา นาคจะขอขมาต่อพระรัตนตรัย บิดามารดา และผู้มีพระคุณ
7. การรับผ้าไตร บิดามารดาจะมอบผ้าไตรให้นาค
8. การมอบบาตร บิดามารดาจะมอบบาตรให้สามเณร
9. การสอบถามอันตรายกิธรรม พระคู่สวดจะสอบถามเกี่ยวกับข้อห้ามในการบวช (อันตรายกิธรรม)
10. การขอญัตติ นาคจะกล่าวคำขอบรรพชาต่อพระสงฆ์
11. การสวดอนุสาสน์ พระอุปัชฌาย์จะให้โอวาท และสวดคำสอนแก่สามเณร
12. การถวายเครื่องไทยธรรม เป็นการถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์
13. การกรวดน้ำเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ
14. การรับพร เป็นการรับพรจากพระสงฆ์เพื่อความเป็นสิริมงคล

หมายเหตุ: พิธีบรรพชา อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปบ้างในแต่ละวัด หรือท้องถิ่น

พิธีอุปสมบท คือการบวชเป็นพระภิกษุ พิธีบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาต่อพระรัตนตรัยของผู้บวช

รายละเอียดเพิ่มเติม

ความหมาย คำว่า "อุปสมบท" หมายถึง การเข้าถึงหรือการบวชเป็นภิกษุ
วัตถุประสงค์ การบวชเพื่อศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติธรรม และสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา
คุณสมบัติของผู้บวช โดยทั่วไป ผู้ที่จะบวชเป็นพระภิกษุจะต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ และต้องผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติว่าไม่เป็นบุคคลต้องห้ามในการบวช

ขั้นตอนพิธี พิธีอุปสมบทมีหลายขั้นตอน เช่น การปลงผม การขอขมา การรับศีล การอุปสมบท (การสวดประกาศขอเป็นพระภิกษุ) และการถวายเครื่องอัฐบริขาร

ความสำคัญ การอุปสมบทถือเป็นประเพณีที่สำคัญในสังคมไทย และเป็นโอกาสที่ผู้บวชจะได้ศึกษาธรรมะและปฏิบัติธรรมอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนโดยละเอียด

1. การปลงผม (โกนผมนาค) ครอบครัวและญาติพี่น้องของนาคจะร่วมกันตัดผมก่อน จากนั้นพระพี่เลี้ยงจะทำการโกนผมนาคจนหมด
2. การแต่งตัวนาค นาคจะแต่งกายด้วยชุดนาค (ผ้าขาวนุ่งนาค, อังสะ, และรัดประคต)
3. การแห่नาค นาคจะเดินแห่รอบโบสถ์ 3 รอบ พร้อมโปรยทาน
4. การบรรพชา (บวชสามเณร) นาคจะเข้าไปในพระอุโบสถ กราบพระประธาน, รับผ้าไตรจากบิดามารดา, และกล่าวคำขอบรรพชา
5. การอุปสมบท (บวชพระ) พระอุปัชฌาย์จะสวมอังสะให้นาค, นาคจะไปครองผ้าไตรจีวรด้านหลังพระอุโบสถ, กล่าวขอสรณะและศีล 10, รับบาตรจากพ่อแม่, และถวายดอกไม้ธูปเทียนแพ
6. การสอบถามอันตราภิกขธรรม พระคู่สวดจะสอบถามอันตราภิกขธรรม (คุณสมบัติของผู้บวช).

7. ขั้นตอนอื่น ๆ นาคจะคลานเข้าเข้ากราบสงฆ์, กล่าวขอญัตติกรรม, ฟังพระอุปัชฌาย์สอน, ถวายเครื่องไทยธรรม, และกรวดน้ำ.

ข้อควรทราบ

- แต่ละวัดอาจมีประเพณีและขั้นตอนที่แตกต่างกันไป ควรสอบถามข้อมูลจากวัดที่จะทำการบวช
- ผู้บวชควรเตรียมตัวให้พร้อม ทั้งการขานนาค, คำขอบรรพชาอุปสมบท, และบทสวดต่าง ๆ
- การบวชถือเป็นการแสดงความเคารพต่อพระพุทธศาสนา และเป็นการสร้างกุศล

พิธีการปลงผม (Pjong Phom) คือ พิธีโกนผมเพื่อเตรียมตัวสำหรับการบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการเข้าสู่ความเป็นพระภิกษุหรือสามเณร ในพิธีนี้ ผู้ที่ต้องการบวชจะได้รับการปลงผมหรือโกนผม โดยอาจารย์ หรือผู้มีอาวุโส หรือญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ

ขั้นตอนพิธีปลงผมโดยทั่วไป

1. การขลิบผม ผู้ใหญ่หรือญาติผู้ใหญ่จะทำการขลิบผมของนาค (ผู้ที่กำลังจะบวช) เป็นปฐมฤกษ์
2. การโกนผม พระสงฆ์จะทำการโกนผมให้นาคจนหมดศีรษะ
3. การเก็บเส้นผม เส้นผมที่โกนแล้วมักจะนำไปลอยน้ำ หรือนำไปวางไว้ใต้ต้นโพธิ์ เพื่อความเป็นสิริมงคล

4. การอาบน้ำ นาคจะได้รับการอาบน้ำ สระผม และอาจมีการทาขมิ้นเพื่อเป็นสิริมงคล
5. การแต่งกาย นาคจะได้รับการแต่งกายด้วยชุดขาว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์

พิธีปลงผมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพิธีบวชทั้งหมด ซึ่งตามด้วยพิธีแห่นาค เวียนรอบโบสถ์ และการเข้าสู่โบสถ์เพื่อทำพิธีอุปสมบทหรือบรรพชาต่อไป

พิธีการถวายผ้าไตร คือ การทำบุญด้วยการมอบผ้าไตรจีวร (ผ้าสำหรับพระสงฆ์) ให้กับพระภิกษุสงฆ์ เพื่อให้ท่านได้ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและใช้ประกอบศาสนกิจ การถวายผ้าไตรเป็นประเพณีสำคัญในพุทธศาสนา ซึ่งเชื่อว่าจะนำมาซึ่งอานิสงส์และความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ถวาย

พิธีการถวายผ้าไตรโดยทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ ดังนี้ การจัดเตรียมสถานที่และเครื่องไทยธรรม, พิธีสงฆ์ (จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย, อาราธนาศีล, รับศีล, กล่าวคำถวายผ้าไตร, ประเคนผ้าไตรและเครื่องไทยธรรม), การอนุโมทนา, การกรวดน้ำรับพร และการถวายภัตตาหารเพล (หากมี)

ขั้นตอนโดยละเอียด

1. จัดเตรียมสถานที่และเครื่องไทยธรรม จัดโต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัย และจัดเตรียมผ้าไตรจีวร, เครื่องไทยธรรม (เช่น อาหาร, น้ำดื่ม) ให้เรียบร้อยหากมีผู้ร่วมพิธีจำนวนมาก อาจจัดเตรียมสถานที่นั่งสำหรับผู้ร่วมพิธีให้เป็นระเบียบ

2. พิธีสงฆ์ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย: ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (พระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์)

อาราธนาศีล พิธีการอาราธนาศีล (ศีล 5) จากพระสงฆ์ เพื่อให้ผู้ร่วมพิธีได้ตั้งอยู่ในศีล

รับศีล ผู้ร่วมพิธีรับศีลจากพระสงฆ์ กล่าวคำถวายผ้าไตร

ประธานในพิธียื่นประคองผ้าไตร ประนมมือ กล่าวคำถวายผ้าไตร

ประเคนผ้าไตรและเครื่องไทยธรรม ประธานในพิธีประเคนผ้าไตรและเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์.

3. การอนุโมทนาพระสงฆ์กล่าวอนุโมทนา (แสดงความยินดี) และให้พรแก่ผู้ถวาย

4. การกรวดน้ำรับพร ผู้ถวายกรวดน้ำ (อุทิศส่วนกุศล) และรับพรจากพระสงฆ์

5. ถวายภัตตาหารเพล (หากมี) ถวายภัตตาหารเพล (อาหารกลางวัน) แด่พระสงฆ์

ข้อควรทราบ

-สามารถถวายผ้าไตรจีวรได้ตลอดทั้งปี และทุกโอกาส

-การถวายผ้าไตรควรทำด้วยความบริสุทธิ์ใจและศรัทธา

-หากต้องการถวายสังฆทานร่วมด้วย ให้จัดเตรียมสิ่งของที่จำเป็นและสอบถามทางวัดก่อน

นอกจากนี้ ยังมีศาสนพิธีอื่น ๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของพุทธศาสนิกชน เช่น พิธีแต่งงาน, พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่, พิธีทำบุญวันเกิด, พิธีทำบุญอุทิศ, และพิธีงานศพ ซึ่งพิธีต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาวพุทธ

บรรณานุกรม

https://www.google.com/search?q=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1+%&sca_esv=e948bafec9f39f8c&authuser=0&udm=2&biw=1920&bih=961&sxsrf=AE3TifNO_OUSSeCffa9B5pSsoZtmH4QYRQ%3A1753790630938&ei=prilaKCBOYyXwcsP86Wr8Qs&ved=0ahUKEwig7MScg-KOAxWMS3ADHfPSKr4Q4dUDCBE&uact=5&oq=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9F%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1+%&gs_lp=EgNpbWciH-C4geC4suC4o-C4n-C4seC4h-C4mOC4o-C4o-C4oSAYBRAAGIAEMgUQABiABDIFEAAygARluApQAFgAcAB4AJABAjgBmgGgAZoBqgEDMC4xuAEDyAEA-AEC-AEBmAlBoAKjAZgD

https://www.google.com/search?q=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3+%&sca_esv=e948bafec9f39f8c&authuser=0&udm=2&biw=1920&bih=961&sxsrf=AE3TifOY-GjHjGEzTuP30kDRoDY9nCuSkA%3A1753790777275&ei=Obmlal_SENOGnesPi4aH8QY&ved=0ahUKEwjP0qjig-KOAxVTQ2cHHQvDIW4Q4dUDCBE&uact=5&oq=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3+%&gs_lp=EgNpbWciLuC4geC4suC4o-C4l-C4s-C4muC4uOC4jeC4leC4seC4geC4muC4suC4leC4oyAyBRAAGIAEMgUQABiABDIFEAAygAQyBRAAGIAEMgUQABiABDIFEAAygAQyBRAAGIAEMgUQABiABDIFEAAygARlhw9QAFgAcAB4AJABAjgBYKABYK_oBATG4AQPIAQD4AQL4AQGYAgGgAmiYAwCSBwMwLjGgB8cGsgcDMC4xuAdowgcDMi0xyAcH&scIent=img#vhid=22tKSQIH8lhoLM&vssid=mosaic